

האוניברסיטה העברית בירושלים

סילבוס

דרכי התערבות באמצעים אמנותיים עם מתבגרים - 3518

תאריך עדכון אחרון 13-08-2014

נקודות זכות באוניברסיטה העברית: 2

תואר: בוגר

היחידה האקדמית שאחראית על הקורס: עבודה סוציאלית

השנה הראשונה בתואר בה ניתן ללמוד את הקורס: 3

סמסטר: סמסטר ב'

שפת ההוראה: עברית

קמפוס: הר הצופים

מורה אחראי על הקורס (רכז): ינון שרים דניאל

דוא"ל של המורה האחראי על הקורס: yinon333@gmail.com

שעות קבלה של רכז הקורס: ה' 14.00-16.00 053-3328299

מורי הקורס:

תאור כללי של הקורס:

בקורס נלמד על יצירת הזדמנויות לבניית קשר משמעותי ויצירת "ברית טיפולית" עם מתבגרים, תוך פיתוח יכולתנו להתבוננות פנימית על המפגש הנוצר בתוכנו. בקשר עם המתבגר, כמו בכול קשר, מתקיים מפגש שיש בו ריקוד של האדם עם האחר על הדומה והשונה. אנו אוהבים את המפגש והגילוי, אך גם פוחדים ממנו, כך יש גם מוטיבציה מורכבת להתקרב לאחר לפתוח את הסגירות, את המחסומים ויש רצון להתרחק ולהסתגר. התפקיד של המטפל הוא לעזור למטופל להתמודד עם המורכבויות כמו גם לצמצם את המרחק בין עולמו הפנימי לבין העולם החיצוני. בקורס נשלב בין שפת הטיפול המוכרת לנו לשפת הצילום ובכך ניצור את כלי הפוטותרפיה המאפשרת לנו יצירת קשר, התמודדות עם מורכבויות וצמצום מרחקים.

מטרות הקורס:

- א. העמקת דרכי ההתערבות בעבודה עם מתבגרים.
- ב. התנסות ביצירת קשר טיפולי עם הזולת- באמצעות דימויים צילומיים.
- ג. שימוש בשפת האמנות כשפה נוספת בהוויה ובמעשה הטיפולי.
- ד. פיתוח התערבויות יצירתיות, גמישות וביקורתיות.
- ה. זיהוי "המתבגר שבי" במפגש הטיפולי עם מתבגרים.

תוצרי למידה

בסיומו של קורס זה, סטודנטים יהיו מסוגלים:

. יכולת לבחון סיטואציה מקצועית ולתרגם אותה לשפה הויזואלית

2. לזהות את משתני התמונה, כגון: צבע, מרקם, גודל, אובייקטים וסובייקטים על מנת ליצור עם המטופל תמונה "חדשה".

3. יכולת להכליל מסקנות מסידרת תמונות מתמשכת על ציר זמן.

4. לשלב הבנות מהתמונות עם הבנות נוספות מהשיחות בטיפול.

דרישות נוכחות (%) :

היעדרות עד שני שעורים לכל היותר

שיטת ההוראה בקורס: הרצאות, התנסות סדנאית, שיח גלריה לאחר ביקור אחד בתערוכה. בחלק מהמפגשים יכללו: עבודה בחומרים, משחק תפקידים המתורגם לשפה הצילומית ויציאה לצלם. מצופה מהסטודנטים להציג חלקים מההתנסות שלהם בשדה ולהיות מעורבים אקטיביים במהלך השיעור.

רשימת נושאים / תכנית הלימודים בקורס:

רשימת נושאים (כפוף לשינויים)

1. תמונות מספרות
2. מה זה פוטותרפיה
3. מתבגרים בתמונות: מה הם מספרים (לשים לב לפייסבוק ולהיסטוגרמות שלהם)
4. המתבגר שבי
5. האלבום המשפחתי שלי
7. סיטואציות מקצועיות:
- א. מרד גיל הנעורים
- ב. המתבגר בסביבתו החברתית
- ג. מתבגרות ואמהות
- ד. סיטואציות שיועלו על ידי הסטודנטים ממפגשי השדה
8. הכמיהה לנראות בטיפול ובצילום

חומר חובה לקריאה:

חומר לקריאה חובה

יתכנו שינויים שיפורסמו באתר לקראת פתיחת הקורס

אליצור, י. (2003). תמונות חיים סיפורם של מתמודדים. תל אביב: הוצאת שוקן והוצאת ספרים של אוניברסיטת חיפה. עמ' 193-218.

בארת, ר. (1980). מחשבות על צילום. ירושלים: בית הוצאה כתר. עמ' 77-79.

ברן, א. (1964). משחקיהם של בני אדם הפסיכולוגיה של יחסי-אנוש. תל אביב: רשפים. עמ' 27 - 38. (חובה)

בר-אב, ת. (1998). יחסים-מסע שלא נגמר דרכי התמודדות עם התבגרות ומשימות חיים האחרות. תל אביב: הוצאת רז. עמ' 191-201. (חובה). 67-98.

ברמן, ל. (1993). מאחרי החיוך שימוש תרפויטי בתצלומים. קריית ביאליק: אח ספרים עמ' 260-298-185. (חובה).

גיליגן, ק. (1991). ההתפתחות הפסיכולוגית הנשית השלכות לגבי טיפול. בתוך א. פלשמן וח. אבנט. (עורכים). תקשורת טיפולית עם מתבגרים לקט מאמרי יסוד. (עמודים 117-140). משרד העבודה והרווחה. האגף לשירותים חברתיים ואישיים. השירות לרווחת הפרט והמשפחה. (חובה)

לביא, נ. וויצטום, א. (1991). שימוש בתמונות כאמצעי עזר בטיפול משפחתי. שיחות, 3, 192-195. (חובה)

לנס, ע. (2011). התבוננות נפשית. כפר יונה: אמציה הוצאת ספרים. עמ' 174-191. (חובה)

מטרי, י. (2005) בית לנפש החיפוש אחר העצמי האמיתי והמרחב הנפשי. בן שמן: מודן הוצאה לאור. עמ' 389-416. (חובה)

מיליה, ד. (200). טיפול באומנות באנשים הפוצעים את עצמם. יצירה אלימה. קריית ביאליק: אח ספרים. עמ' 173-187. (חובה)

מק'ניל, ג. (2006). טיפול קבוצתי אנליטי באמצעות אמנות. קריית ביאליק: אח ספרים. עמ' 73-98. (חובה)

סרוף, א. קופר, ר. ודהארט, ג. (1996) התפתחות הילד טבעה ומהלכה. תל אביב: הוצאת האוניברסיטה הפתוחה. עמ' 651-663. 640-649' (חובה)

פלשמן, א. (2005). המתבגר בתוך משפחתו: סיכונים ומובחנות. בתוך א. פלשמן וח. אבנט. (עורכים). תקשורת טיפולית עם מתבגרים לקט מאמרי יסוד. (עמודים 141-177). משרד העבודה והרווחה. האגף לשירותים חברתיים ואישיים. השירות לרווחת הפרט והמשפחה. (חובה)

. פרוני, א. (2002). המשחק מבט מהפסיכואנליזה וממקום אחר. תל אביב: ידיעות אחרונות וספרי חמד. עמ' 307-309. (חובה)

פרידמן, א. (2011). מחברות אמהות ובנות. ישראל: קו אדום הוצאת הקיבוץ המאוחד. עמ' 64-85. (חובה)

רחביה הנאור, ד. (2005). ברזונה גברה על כולם. בתוך א. אור, וד. אמיר. (עורכות). בשפה אחרת תרפיה באומנויות – סיפורי טיפול. (עמודים 119-137). מודן הוצאה לאור. (חובה)

ריילי, ש. (1999). תרפיה באמנות עם מתבגרים. קריית ביאליק: אח ספרים. עמ' 117-153, ועמ' 155-198. (חובה)

שילדס, ר. ו'. (1973). הבלבול המאפשר שינוי בתקופת ההתבגרות. בתוך א. פלשמן וח. אבנט. (עורכים). תקשורת טיפולית עם מתבגרים לקט מאמרי יסוד. (עמודים 235-249). משרד העבודה והרווחה. האגף לשירותים חברתיים ואישיים. השירות לרווחת הפרט והמשפחה. (חובה)

.

חומר לקריאה נוספת:

חומר לקריאה רשות

ארליך, ש. (1978). התאבדות אצל מתבגרים געגועים לאם והתפתחות קוגניטיבית. ירושלים: מכון סאמט

ויניקוט, ד.ו. (1971). משחק ומציאות. תל אביב: עם עובד. עמ' 89-94

ויניקוט, ד.ו. (1986). הכול מתחיל בבית. תל אביב: דביר. עמ' 107-116
. מוס, ר.א. (1998). תיאוריות על גיל ההתבגרות. תל אביב: ספריית הפועלים. עמ' 66-100.

מיטשל, א'ס. ובלאק, מ.ג'. (1995). פרויד ומעבר לו תולדות החשיבה הפסיכואנליטית המודרנית. ישראל: תולעת ספרים. עמ' 207 - 243

מרטה, ר. (2006). בתוך ומחוץ לתמונה. על צילום, אמנות ועולם האומנות. תל אביב: פיתום.

נסטור. א. (1988). אדם עם מצלמה. תל אביב: מסדה.

עומר, ח. (2000). שיקום הסמכות ההורית. תל אביב: מודן. עמ' 13-30.

רות. רונן. (2010). אומנות ללא חת. תל אביב: עם עובד. עמ' 9-45, 89-98

שכטמן, צ. (2010). ייעוץ וטיפול קבוצתי בילדים ומתבגרים. תיאוריה, מחקר וטיפול. ישראל: הוצאת ספרים אקדמית יזרעאל. עמ' 69-89, 238-251.

הערכת הקורס - הרכב הציון הסופי :

מבחן מסכם בכתב/בחינה בעל פה 0 %
הרצאה 0 %

השתתפות 20 %
הגשת עבודה 60 %
הגשת תרגילים 20 %
הגשת דו"חות 0 %
פרויקט מחקר 0 %
בחנים 0 %
אחר 0 %

מידע נוסף / הערות:

הערות:

1. בקורס יינתן דגש מיוחד על תחום הפוטותרפיה.
2. יערכו שני מפגשים כפולים, בתיאום עם הסטודנטים.
3. יערך מפגש אחד בגלריית תמונות מחוץ לכותלי האוניברסיטה.
4. ההשתתפות בקורס אינה דורשת ידע קודם בצילום.
5. חלק מהנושאים ילמדו באמצעות סיטואציות מקצועיות מהמפגשים הטיפוליים של הסטודנטים, אותם הקבוצה תתרגם לשפה הצילומית.